

Bruksela, dnia 16.7.2013
COM(2013) 531 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

**Perspektywy po roku 2015: w stronę wszechstronnego i zintegrowanego podejścia do
finansowania eliminacji ubóstwa i do zrównoważonego rozwoju**

{SWD(2013) 273 final}

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

Perspektywy po roku 2015: w stronę wszechstronnego i zintegrowanego podejścia do finansowania eliminacji ubóstwa i do zrównoważonego rozwoju

Wprowadzenie

W ciągu najbliższych dwóch lat wszyscy partnerzy powinni uznać za priorytet zdecydowane działania służące szybszemu osiągnięciu milenijnych celów rozwoju. W tym celu, w obliczu zbliżającej się specjalnej uroczystości ONZ dotyczącej milenijnych celów rozwoju we wrześniu 2013 r., UE i jej państwa członkowskie muszą zwiększyć wysiłki, aby wypełnić bieżące zobowiązania, dotyczące m.in. zwiększonego i bardziej skutecznego finansowania w celu wsparcia krajów rozwijających się, co podkreślono w komunikacie Komisji „Program działań na rzecz zmian”¹. Działania w UE i jej państwach członkowskich (zwanym dalej „UE”) zostały przeanalizowane w załączonym sprawozdaniu z 2013 r. w sprawie rozliczalności.

Równocześnie poprzez różne procesy rozpoczęła się ogólnoświatowa dyskusja na temat dalszego programu działań po 2015 r. W komunikacie Komisji pt. „Godne życie dla wszystkich: Eliminacja ubóstwa i zapewnienie światu zrównoważonej przyszłości”², zatwierdzonym przez Radę³, skupiono się na tym, co należy zrobić, przedstawiając wizję na lata po 2015 r., która określa ogólne ramy dotyczące zmniejszenia ubóstwa i zrównoważonego rozwoju. W komunikacie dotyczącym międzynarodowego porozumienia w sprawie zmian klimatu planowanego na 2015 r.⁴ poruszono wiele ważnych zagadnień dotyczących finansowania działań w związku ze zmianą klimatu po roku 2020. Zarówno komunikat „Zwiększenie wsparcia UE dla krajów rozwijających się w mobilizowaniu środków na finansowanie rozwoju”⁵, jak i późniejsze konkluzje Rady⁶ obejmują kompleksowe podejście do wszystkich źródeł finansowania oraz zintegrowane podejście do różnych procesów dotyczących tych samych źródeł.

Niniejszy komunikat poświęcony jest zagadnieniu finansowania wdrażanych działań po 2015 r. Omówiono w nim wypracowanie w ramach międzynarodowych dyskusji wspólnego podejścia UE do kwestii finansowania – jak ukształtować globalne podejście, jakie zasoby są dostępne i mogłyby zostać zmobilizowane, jakie procesy mogą do tego doprowadzić i jakie zasady powinny przyświecać tym działaniom. Na obecnym etapie UE powinna być otwarta na dialog z partnerami, w komunikacie nie zaproponowano zatem nowych działań ani zobowiązań ze strony UE. Mogą one zostać podjęte później w kontekście światowego porozumienia dotyczącego szeregu zobowiązań odzwierciedlających zmieniające się potrzeby i możliwości różnych partnerów międzynarodowych po roku 2015 r.

W komunikacie skupiono się na finansowaniu na rzecz krajów rozwijających się, jednak proponowane podejście można uznać za powszechnie obowiązujące. Ogólne założenie

---

¹ COM(2011) 637

² COM(2013) 92

³ 11559/13

⁴ COM(2013) 167

⁵ COM(2012) 366

⁶ 14533/12

dotyczy wszystkich państw – wachlarz źródeł finansowania jest taki sam dla wszystkich celów politycznych i musi zostać wykorzystany w sposób przynoszący najlepsze wyniki.

1. ZMIENNA SYTUACJA ŚWIATOWA W ZAKRESIE FUNDUSZY NA ROZWÓJ

W ostatnim dziesięcioleciu na świecie zaszły znaczące zmiany, zwłaszcza w zakresie dystrybucji światowego bogactwa, zdolności państw do wpływania na światowe tendencje oraz rosnącej roli nowych donatorów, co zmieniło rozumienie finansowania na rzecz rozwoju.

Kwestie finansowania są rozpatrywane w ramach kilku procesów międzynarodowych. Sprawozdanie panelu wysokiego szczebla ONZ dotyczące sytuacji po 2015 r. oraz działalność otwartej grupy roboczej ONZ ds. celów zrównoważonego rozwoju obejmują aspekty finansowania oraz innych środków wdrażania; prace rozpoczyna komitet ONZ mający zbadać możliwości dotyczące strategii finansowania zrównoważonego rozwoju, a Zgromadzenie Ogólne ONZ prowadzi konsultacje dotyczące możliwej intensyfikacji finansowania procesu rozwoju. Ponadto w oparciu o Ramową konwencję Narodów Zjednoczonych w sprawie zmiany klimatu prowadzone są prace nad mobilizacją i skutecznym wykorzystaniem finansowania działań w związku ze zmianą klimatu po roku 2020, a w ramach Konwencji o różnorodności biologicznej wdrażana jest już strategia mobilizowania zasobów. W ramach wymienionych, a także innych procesów analizuje się wykorzystanie tych samych zasobów do osiągnięcia różnych celów politycznych, co może doprowadzić do nakładania się zobowiązań. Tymczasem inwestycje w takie cele, oparte na obecnych i przyszłych zobowiązaniach, powinny ze sobą współgrać i tworzyć efekt synergii na poziomie krajowym i międzynarodowym. Dlatego różne procesy obejmujące element finansowania powinny być spójne ze wspólnie ustalonym zbiorem zasad i wzajemnie zintegrowane, tak aby były jak najprzydatniejsze do osiągnięcia wielu ogólnych celów polityki.

Obecne dyskusje stwarzają okazję do modernizacji konsensusu z Monterrey i stworzenia podejścia do finansowania, tam gdzie wykorzystywanych jest najwięcej zasobów – na poziomie krajowym. W konsensusie z Monterrey z 2002 r. oraz deklaracji z Ad-Dauhy z 2008 r. w sprawie finansowania rozwoju zawarto zdroworozsądkową zasadę, która nadal obowiązuje: kluczem do postępu są działania w każdym państwie, przy czym chodzi o to, aby jak najlepiej wykorzystać wszystkie dostępne środki. Takie kompleksowe podejście do finansowania powinno być głównym punktem dyskusji o finansowaniu i powinno być dalej wdrażane w praktyce.

Zasoby mogą pochodzić z dwóch źródeł: publicznych i prywatnych, zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym. Publiczne fundusze krajowe obejmują podatki i inne dochody państwa, w tym dochody z zasobów naturalnych. Publiczne fundusze międzynarodowe mogą przybrać formę dotacji, kapitału lub pożyczek. Prywatne fundusze krajowe obejmują inwestycje realizowane przez lokalne przedsiębiorstwa i organizacje charytatywne. Prywatne fundusze międzynarodowe obejmują międzynarodowe inwestycje oraz przelewy prywatne, takie jak przekazy emigrantów i darowizny. Nowe, innowacyjne źródła, takie jak podatek od transakcji finansowych, przychody z handlu emisjami czy podatki od paliwa bunkrowego, również zaliczają się do którejsz z powyższych kategorii.

Są to kategorie zasobów, które każde państwo może inwestować we wszystkie cele ustanowione na poziomie krajowym i międzynarodowym, choć przy wykorzystaniu różnych instrumentów do różnych celów podstawowych. Powinny one stanowić podstawę podejścia do finansowania. Zasoby publiczne są bezpośrednio dostępne i mogą być wykorzystane przez rządy. Fundusze prywatne znacząco się różnią, ponieważ są związane z prywatnymi interesami i potrzebami, które muszą być zrealizowane podczas wspierania celów politycznych. Twórcy polityki publicznej powinni próbować zwiększyć dostępne

finansowanie i zapewnić, aby zasoby były skutecznie ukierunkowane na ustalone cele. W tym celu wszystkie zasoby należy rozpatrywać łącznie jako zestaw środków dostępnych do osiągnięcia wyników.

2. GDZIE SĄ PIENIĄDZE? SKUPIENIE SIĘ NA DZIEDZINACH NAJISTOTNIEJSZYCH Z PUNKTU WIDZENIA KRAJÓW ROZWIJAJĄCYCH SIĘ

Według szacunków w krajach rozwijających się w 2010 r. dostępnych było 7,129 mld EUR⁷ w ramach funduszy publicznych i prywatnych, które mogły przyczynić się do eliminacji ubóstwa i do zrównoważonego rozwoju.

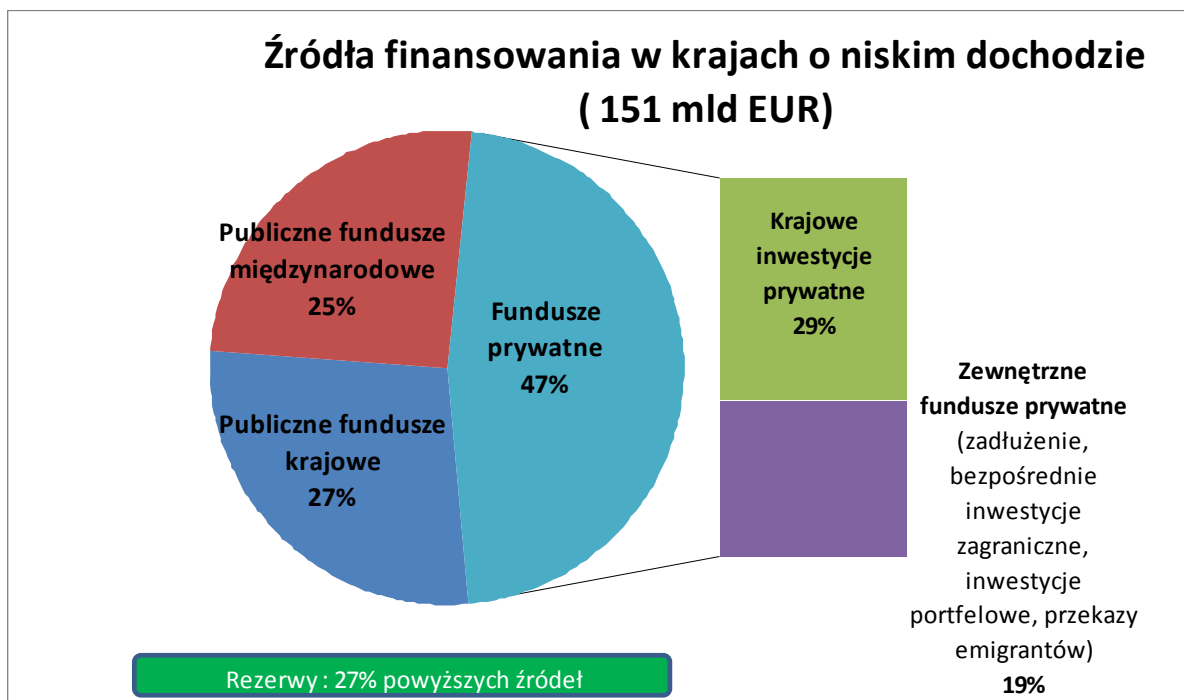
Tabela 1: Fundusze dostępne w krajach rozwijających się (mld EUR, 2010)

Publiczne fundusze krajowe
Ogółem: 3,317
Dochody podatkowe: 3,252
<i>Możliwy dochód ze zniesienia szkodliwych dotacji do paliw kopalnych: 309</i>
Publiczne pożyczki zagraniczne: 65
Pozycje dodatkowe
<i>Rezerwy ogółem, w tym złoto: 4,074</i>
<i>Nielegalny odpływ środków finansowych: 649 (szacunkowo 120 strat w zakresie przychodów z podatków), w tym w wyniku korupcji, działalności przestępczej, oszustw podatkowych i unikania opodatkowania.</i>
Publiczne fundusze międzynarodowe
Łączne wydatki: 158
Oficjalna pomoc rozwojowa (ODA) – dotacje: 92, z czego UE: 39
Pożyczki preferencyjne: 7, z czego UE: 3
Inne oficjalne finansowanie na rzecz rozwoju: 54, z czego UE: -4
Międzynarodowe operacje bezpieczeństwa usankcjonowane przez ONZ: 5, z czego UE: 2
Fundusze prywatne – krajowe i międzynarodowe
Ogółem: 3,652
Krajowe inwestycje prywatne: 2,678
Inwestycje międzynarodowe: 624
Zagraniczne inwestycje bezpośrednie: 443
Zagraniczne inwestycje portfelowe: 181
Prywatne pożyczki zagraniczne: 70
Przekazy: 238
<i>Możliwy dochód z ograniczenia kosztów transakcji do 5%: 12 rocznie.</i>
Prywatna działalność dobroczynna: 42

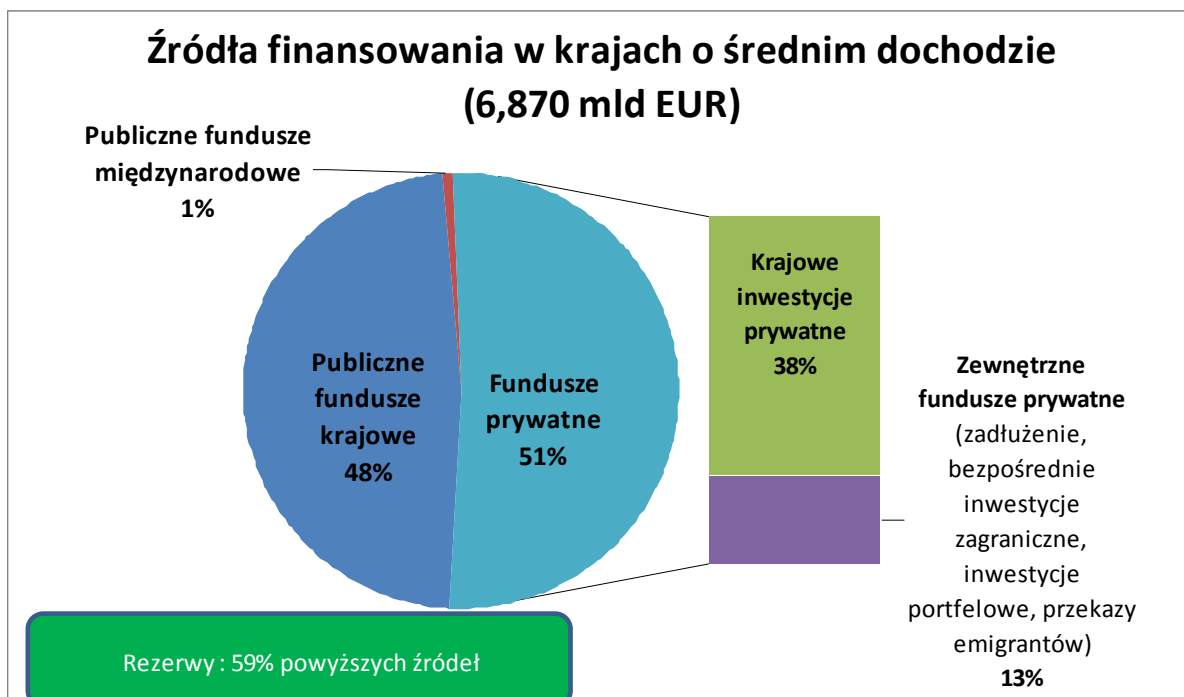
⁷ Wszystkie źródła danych w tym komunikacie są wymienione w towarzyszącym mu dokumencie roboczym służb Komisji.

Dane potwierdzają, że krajowe zasoby publiczne przekraczają międzynarodowe finansowanie publiczne (o 20 razy), chociaż same stanowią tylko 2 % łącznych funduszy dostępnych w krajach rozwijających się. Wysokość funduszy prywatnych jest równa wysokości funduszy publicznych. Równocześnie w poszczególnych państwach zestawienie źródeł finansowania znacznie się różni, co widać na przykładzie odmiennych sytuacji w krajach o niskim dochodzie i krajach o średnim dochodzie.

Rysunek 1

Rysunek 2

2.1. Krajowe fundusze publiczne – najlepsze i największe źródło finansowania dla rządów

Krajowe fundusze publiczne (3,317 mld EUR) są głównym źródłem finansowania bezpośrednio dostępnym dla rządów w celu wydatkowania środków na cele polityczne, w związku z tym są najważniejszym elementem podejścia do finansowania. Oprócz zapewnienia przestrzeni fiskalnej dla wydatków na priorytetowe cele, należy również zwiększyć krajową rozliczalność oraz wpłynąć na stworzenie solidnych stosunków pomiędzy rządem a obywatelami. Większość państw mogłaby znacząco zwiększyć swoje krajowe wydatki na priorytetowe cele, m.in. poprzez zwiększenie przychodów z podatków, zwalczanie nielegalnego przepływu środków finansowych oraz wycofywanie szkodliwych dotacji do paliw kopalnych.

2.1.1. Mobilizacja zasobów krajowych

Dochody podatkowe w poszczególnych krajach rozwijających się są różne, średnio wynoszą 13 % PKB w krajach o niskim dochodzie oraz 22 % PKB w krajach o średnim dochodzie. W Programie Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju zasugerowano, że do realizacji milenijnych celów rozwoju udział dochodów rządowych w PKB powinien wynosić ponad 20 %. Wynika stąd, że większość krajów o średnim dochodzie byłaby w stanie osiągnąć te cele wyłącznie przy wykorzystaniu krajowych zasobów publicznych. Ponadto według MFW zwiększenie dochodów rządowych o około 3 % PKB byłoby wykonalne stosunkowo szybko, nawet bez uwzględnienia ewentualnych skutków zwiększenia zysków z zasobów naturalnych oraz nowych podatków ekologicznych. Świadczy to o tym, że wyeliminowanie zależności od pomocy jest w perspektywie długoterminowej możliwe również w krajach o niskim dochodzie.

Nielegalne przepływy środków finansowych – ich wysokość szacuje się na 649 mld EUR – obejmujące zyski z przestępczości, oszustwa podatkowe i korupcję, znacząco uszczuplają fundusze publiczne w wielu państwach. Nie tylko powodują stratę dochodów podatkowych, ale również zniechęcają do legalnych inwestycji i osłabiają umowę społeczną między państwem a obywatelami. Państwa powinny ograniczyć nielegalne przepływy środków finansowych poprzez środki prawodawcze i wykonawcze.

2.1.2. Zrównoważone zaciąganie i udzielanie pożyczek

Zaciąganie pożyczek pozwala państwom realizować inwestycje i zachować stabilność wydatków publicznych pomimo zmiennych dochodów. Całkowite zadłużenie krajów rozwijających się zmniejszyło się z biegiem lat, jednak wiele z nich nadal zagrożonych jest wysokim poziomem zadłużenia, nie ma dostępu do rynków finansowych lub polega nadal na pożyczkach publicznych. W krajach rozwijających się wzrosła rola prywatnych pożyczkodawców oraz publicznych pożyczkodawców, którzy nie należą do Klubu Paryskiego. Tym istotniejsze jest, aby wszystkie podmioty stosowały w odpowiedzialny sposób zasady zaciągania i udzielania pożyczek, tak aby zagwarantować zdolność obsługi zadłużenia.

Większość rezerw walutowych krajów rozwijających się (4 074 mld EUR) przypada na kilka krajów o średnim dochodzie. W biedniejszych państwach poziom rezerw jest zwykle niski. Tworzenie rezerw ostrożnościowych jest elementem polityki ochronnej państw przed wstrząsami i może zostać uzupełnione poprzez instrumenty oparte na ubezpieczeniach. Jednak największe znaczenie dla ograniczenia podatności na wstrząsy mają rzetelna polityka makroekonomiczna i ostrożnościowa.

2.1.3. Właściwe wydatkowanie dostępnych krajowych funduszy publicznych

Właściwe wykorzystanie dostępnych środków jest przynajmniej tak samo ważne, jak zwiększanie zasobów. Państwa powinny stosować zasady odpowiedzialnego zarządzania finansami publicznymi oraz dbać o to, aby wykorzystywane środki finansowe przynosiły jak najlepsze efekty. Priorytetowo należy traktować inwestycje, które są najistotniejsze z punktu widzenia zakładanych celów, a wydatki na jeden cel polityczny powinny również prowadzić do postępów przy innych celach.

2.1.4. Najważniejsze działania w celu zwiększenia krajowych zasobów inwestowanych na rzecz celów politycznych ustalonych na szczeblu światowym

Każde państwo powinno na poziomie krajowym podjąć następujące działania:

- zreformować system podatkowy, wzmocnić administrację podatkową i wdrożyć prawodawstwo ograniczające korupcję. Obejmuje to zwiększenie przejrzystości, rozliczalności, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi oraz zwalczanie oszustw podatkowych i unikanie opodatkowania;
- wdrożyć strategie, które zapewniają właściwe wydatkowanie środków finansowych, w tym poprzez innowacyjne partnerstwa, mobilizację funduszy prywatnych oraz wycofywanie szkodliwych dotacji do paliw kopalnych;
- stosować zasady odpowiedzialnego udzielania i zaciągania pożyczek publicznych oraz budować odporność.

Aby wspierać wysiłki krajowe, wszystkie państwa i podmioty międzynarodowe powinny podjąć następujące działania:

- wzmocnić przejrzystość w sektorze finansowym oraz w przedsiębiorstwach wielonarodowych w najważniejszych sektorach, m.in. w ramach Inicjatywy Przejrzystości w Branżach Wydobywczych oraz innych inicjatyw wspierających zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych, poprzez zasady dotyczące nielegalnych przepływów, sprawozdawczość z rozbiciem na poszczególne kraje, zwiększoną przejrzystość podatkową oraz wymianę informacji. UE jest liderem światowych działań w tych kwestiach, jednak osiągnięcie postępów zależy również od przestrzegania tych zasad przez inne podmioty;
- wdrożyć przepisy antykorupcyjne, takie jak konwencja ONZ przeciwko korupcji;
- wzmocnić międzynarodową strukturę finansową w zakresie zdolności obsługi zadłużenia oraz amortyzacji wstrząsów.

2.2. Międzynarodowe fundusze publiczne – nadal istotne źródła finansowania w niektórych państwach

Oficjalna pomoc rozwojowa pozostaje ważnym źródłem finansowania dla 36 krajów o niskim dochodzie, które są również bardziej podatne na światowe wyzwania. Wynosi ona 12 % ich PKB, chociaż wartość ta jest niższa niż dochody wewnętrzne krajów o niskim dochodzie. Równocześnie publiczne fundusze międzynarodowe (158 mld) mają marginalne znaczenie dla krajów rozwijających się ogółem (0,7 % PKB). W 108 krajach o średnim dochodzie oficjalna pomoc rozwojowa stanowi średnio tylko 0,2 % PKB, co potwierdza, że pomoc ta powinna być skierowana przede wszystkim do tych państw, które najbardziej jej potrzebują.

2.2.1. Zwiększenie funduszy oraz usprawnione monitorowanie

Zewnętrzne finansowanie publiczne dla krajów rozwijających się jest wynikiem krajowych decyzji budżetowych każdego z donatorów. UE ogółem przekazuje większą pomoc niż

wszystkie inne kraje rozwinięte łącznie, wypełniła swoje zobowiązania w zakresie pomocy na rzecz wymiany handlowej od 2008 r., wypełniła zobowiązania w zakresie szybkiej pomocy finansowej w ramach finansowania działań związanych z klimatem oraz zwiększa finansowanie bioróżnorodności zgodnie z decyzjami Nagoya i Hyderabad. Podczas gdy łączna oficjalna pomoc rozwojowa UE wzrosła nieznacznie w 2012 r., szefowie państw i rządów UE potwierdzili ponownie swoje zobowiązanie do osiągnięcia założonego celu – zwiększenia oficjalnej pomocy rozwojowej do 0,7 % PKB do 2015 r. – pomimo trudnej sytuacji gospodarczej. Kraje i gospodarki wschodzące, które uzyskały status kraju o średnio-wysokim dochodzie, powinny przekazywać odpowiedni wkład do międzynarodowego finansowania publicznego, zgodnie z zasobami finansowymi, którymi dysponują.

Idea oficjalnej pomocy rozwojowej jest coraz częściej krytykowana – częściowo za to, że jej koncepcja jest zbyt szeroka, a częściowo dlatego, że nie obejmuje wszystkich podmiotów i działań w ramach współpracy rozwojowej. Niezbędna jest reforma oficjalnej pomocy rozwojowej oraz lepsze monitorowanie finansowania w zakresie różnych celów polityki, w tym lepszych wskaźników (np. wskaźniki Rio) pozwalających stwierdzić, jak znaczna oficjalna pomoc rozwojowa przeznaczona jest na osiągnięcie poszczególnych celów. Należy stworzyć solidne postawy, aby ująć wszystkie fundusze na rzecz krajów rozwijających się, tak aby wszystkie podmioty mogły być rozliczane przy użyciu tych samych kryteriów. Prace Komitetu Pomocy Rozwojowej nad reformą oficjalnej pomocy rozwojowej stanowią ważny krok w tym kierunku. Monitorowanie finansowania międzynarodowego powinno być częścią kompleksowego mechanizmu monitorowania, który obejmuje również fundusze krajowe i prywatne.

2.2.2. *Właściwe wydatkowanie dostępnych funduszy zewnętrznych*

Podobnie jak w przypadku zasobów krajowych, właściwe wykorzystywanie pieniędzy oznacza zarówno *podejmowanie właściwych działań*, jak i *właściwe podejmowanie działań*: środki finansowe należy kierować tam, gdzie są one najbardziej potrzebne i gdzie zostaną wykorzystane w innowacyjny i skuteczny sposób, zapewniający równoczesną realizację kilku celów politycznych, np. poprzez uwzględnienie poszczególnych założeń w różnych dziedzinach polityki.

Innowacyjne formy finansowania mogą zwiększyć skuteczność i powinny być częściej wykorzystywane. Połączenie dotacji z pożyczkami i kapitałem własnym, jak również z gwarancjami i mechanizmami podziału ryzyka może pobudzić inwestycje prywatne i publiczne, stąd UE aktywnie stosuje te rozwiązania. Z prac grupy zadaniowej ds. innowacyjnego finansowania rozwoju wynika, że innowacyjne finansowanie może mieć duże znaczenie dla wytwarzania dochodów oraz zapewnienia stabilniejszego i bardziej przewidywalnego finansowania. Pewne mechanizmy innowacyjnego finansowania, jak na przykład mechanizm czystego rozwoju, są ukierunkowane na osiągnięcie konkretnych celów, jednak tego rodzaju inwestycje powinny również uwzględniać szerszy kontekst i przyczyniać się do osiągnięcia innych celów.

Aby *właściwie podejmować działania*, społeczność międzynarodowa wyraźnie zobowiązała się w ramach partnerstwa z Pusan w sprawie skutecznej współpracy na rzecz rozwoju do zwiększenia skuteczności pomocy, w oparciu o demokratyczne zaangażowanie krajów rozwijających się oraz wspólną świadomość potrzeby zapewnienia globalnych dóbr publicznych. Koncepcję tę może jednak osłabić fakt, że w ramach procesów wielostronnych próbuje się przeznaczać finansowanie na konkretne dziedziny polityki, podczas gdy kraje rozwijające się powinny kierować fundusze tam, gdzie mogą *podejmować właściwe działania*, aby osiągnąć krajowe założenia powiązane z celami światowymi.

2.2.3. *Najważniejsze działania służące zwiększeniu międzynarodowych funduszy publicznych inwestowanych w cele światowe*

Każde państwo powinno przejąć odpowiedzialność i wymagać, aby wszystkie zewnętrzne fundusze były wykorzystywane zgodnie z ich krajowymi planami rozwoju, które uwzględniają cele uzgodnione na poziomie międzynarodowym, zgodnie z zasadami partnerstwa z Pusan.

Wszystkie państwa i podmioty międzynarodowe powinny zobowiązać się do następujących działań:

- stosowania zasad i wypełniania zobowiązań w ramach partnerstwa z Pusan podczas dostarczania międzynarodowych funduszy publicznych;
- wnoszenia odpowiedniego wkładu w światowe wysiłki w oparciu o dynamicznie zmieniający się wachlarz zobowiązań. Najbogatsze państwa powinny wносить większy wkład niż kraje o średnio-wyższym dochodzie oraz gospodarki wschodzące, podczas gdy wsparcie zewnętrzne powinno skupiać się na krajach o niskich dochodach. Współpraca z krajami o średnim dochodzie – w szczególności na korzyść krajów o średnio-niskim dochodzie – powinna koncentrować się na działaniach o właściwościach katalitycznych;
- reformy oficjalnej pomocy rozwojowej oraz monitorowania zewnętrznych funduszy publicznych w ramach kompleksowego mechanizmu wzajemnej rozliczalności;
- wykorzystania sposobów finansowania, które są zgodne z potrzebami danych państw oraz uwzględniają długoterminową stabilność finansowania. Należy zwiększyć wykorzystanie innowacyjnych mechanizmów, które pozwalają zmobilizować dodatkowe zasoby, jak również wzmocnić rozwój zdolności i pomoc techniczną.

2.3. **Fundusze prywatne – główny motor wzrostu**

Finansowanie prywatne znacząco różni się od finansowania publicznego. Zależy ono od prywatnych interesów i samo w sobie nie służy realizacji celów polityki publicznej. Równocześnie inwestycje prywatne (3,652 mld EUR) są głównym napędem dla wzrostu i mogą przyczynić się do realizacji takich celów. Nawet mała zmiana w priorytetach i warunkach prywatnych inwestycji mogłaby przynieść znaczące korzyści w zakresie celów polityki publicznej. Taka zmiana mogłaby zostać osiągnięta głównie poprzez stworzenie krajowych i międzynarodowych zachęt, m.in. poprzez partnerstwa publiczno-prywatne.

Krajowe i międzynarodowe sektory prywatne są dobrze zintegrowane i reagują na te same zachęty. Dlatego poniżej rozpatrywane są łącznie. Oddzielne traktowanie jest uzasadnione tylko w zakresie monitorowania zobowiązań.

2.3.1. *Inwestycje i handel, nauka, technologia i innowacja*

Inwestycje krajowe są znacznie większe niż inwestycje zagraniczne i stanowią podstawę rozwoju gospodarczego. Uzupełniają je bezpośrednie inwestycje zagraniczne, a w mniejszym zakresie również prywatne pożyczki zewnętrzne, dzięki którym „importowany” jest również *know-how* i technologia. Inwestycje wpływające pozytywnie na cele publiczne powinny być wspierane poprzez sprzyjający klimat polityczny oraz innowacyjne mechanizmy, takie jak uzależnienie płatności w zakresie usług ekosystemowych od wyników, jednostki emisji dwutlenku węgla i środki wyrównawcze w zakresie bioróżnorodności.

Handel jest ważnym środkiem pozwalającym zwiększyć działalność i produktywność. Aby wykorzystać te atuty, państwa powinny stworzyć sprzyjające warunki dla handlu na poziomie międzynarodowym, regionalnym i krajowym. Bogatsze państwa powinny zapewnić

preferencyjny dostęp do swoich rynków i wsparcie dla najbiedniejszych krajów. UE już oferuje innym państwom szeroki dostęp do swoich rynków, w tym bezcłowy i bezkontyngentowy dostęp dla krajów najsłabiej rozwiniętych. Kraje rozwijające się prowadzą już handel głównie z innymi krajami rozwijającymi się, należy również wykorzystać potencjał, jaki ma liberalizacja handlu między krajami południa. Szczególną uwagę na arenie międzynarodowej należy poświęcić zdolności krajów najsłabiej rozwiniętych do wyciągania korzyści z handlu.

Nowe technologie należy wykorzystać do realizacji celów światowych poprzez większą globalną integrację. Powiązania zwrotne między technologią zaadaptowaną do sytuacji kraju rozwijającego się oraz innowacjami mogą być w dalszym stopniu wspierane poprzez propagowanie większych inwestycji w badania, w tym poprzez innowacyjne mechanizmy, takie jak zobowiązanie do wprowadzenia leków do obrotu.

2.3.2. Przekazy emigrantów

Przekazy emigrantów to znaczne prywatne przepływy, które stanowią dużą część PKB w niektórych krajach rozwijających się. Zmniejszenie kosztów opłat za przekazy pieniężne do 5 % zgodnie z deklaracją G-20⁸ przyniosłoby znaczne korzyści, w tym w przypadku droższych przekazów pomiędzy krajami południem. Zarówno kraje, z których wychodzą przekazy, jak i te, do których są one skierowane, powinny przyjąć politykę, dzięki której stworzone zostaną konkurencyjne i przejrzyste warunki, zapewniony zostanie dostęp do lepszych usług finansowych oraz gwarantowane będzie możliwie rozsądne i skuteczne wykorzystanie przekazów emigrantów.

2.3.3. Prywatna działalność dobroczynna

Prywatna działalność dobroczynna ma wiele cech oficjalnej pomocy. Według szacunków w 2010 r. wyniosła ona 42 mld EUR. W pewnych społecznościach i konkretnych dziedzinach może ona wnieść spory wkład. Ze względu na swój charakter prywatna działalność dobroczynna nie może być zwykle uwzględniana w krajowych planach rozwoju, należy jednak zwiększyć jej przejrzystość, przewidywalność i skuteczność.

2.3.4. Najważniejsze działania służące zwiększeniu prywatnych funduszy inwestowanych w priorytety polityczne

Każde państwo powinno na poziomie krajowym podjąć następujące działania:

- stworzyć warunki prowadzenia działalności gospodarczej, które będą wspierać cele polityczne zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami w zakresie godnej pracy, promowania innowacji oraz rozwijania krajowych systemów finansowych;
- wykorzystać zasoby publiczne do inwestycji w dziedzinach, które stymulują prywatne inwestycje związane z priorytetami politycznymi.

Ponadto wszystkie państwa i podmioty międzynarodowe powinny zobowiązać się do następujących działań:

- stworzenia przejrzystych i sprawiedliwych przepisów na poziomie międzynarodowym, w tym w handlu i na rynkach finansowych;
- wykorzystania finansów publicznych do stymulowania prywatnych inwestycji i wspierania innowacji, w tym poprzez technologie.

Ponadto sektor prywatny powinien zobowiązać się do:

---

⁸ Deklaracja przyjęta na szczycie G20 dnia 5 grudnia 2011 r, punkt 77.

- przestrzegania zasad odpowiedzialności społecznej i ekologicznej przedsiębiorstw, tym samym przyczyniając się do rozwoju integracyjnej ekologicznej gospodarki, również poprzez ocenę wpływu inwestycji na cele polityczne, stosowanie zasady pełnej konkurencji przy cenach transferowych, zapewnienie przejrzystości działań oraz przestrzeganie międzynarodowych wytycznych dotyczących społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw i inwestorów;
- stosowania zasad z Pusan do prywatnej działalności dobroczynnej w zakresie pomocy rozwojowej.

3. W KIERUNKU KOMPLEKSOWEGO I ZINTEGROWANEGO PODEJŚCIA DO FINANSOWANIA

3.1. Zasady

Światowy program wspólnych celów na okres po 2015 r. powinien motywować wszystkie podmioty do właściwego wykorzystywania zasobów. Należy go uzupełnić ugruntowanym podejściem do finansowania, które można uniwersalnie stosować, które odzwierciedla światowe tendencje oraz uwzględnia wszystkie zasoby będące do dyspozycji różnych podmiotów. Ten cel zostałby najlepiej osiągnięty poprzez modernizację i rozszerzenie międzynarodowego programu finansowania rozwoju, aby dostosować go do wymogów przyszłości. Proces opracowania celów światowych dopiero się rozpoczął, jednak dyskusje dotyczące finansowania powinny opierać się na kilku podstawowych zasadach:

- finansowanie należy rozpatrywać w kontekście formułowania polityki. Dobra polityka jest głównym filarem wdrażania, ponieważ łatwiej jest zmienić politykę, niż zrównoważyć złą politykę dodatkowymi wydatkami;
- wszystkie dostępne zasoby powinny być rozpatrywane łącznie, ponieważ stanowią część jednej całości. Trzy kategorie finansowania – publiczne krajowe, publiczne międzynarodowe oraz prywatne – stanowią strukturę pozwalającą ustalić najważniejsze działania na poziomie krajowymi i międzynarodowym;
- w ramach światowej koncepcji finansowania należy pozostawić określanie priorytetów przy wykorzystaniu zasobów przede wszystkim poszczególnym krajom. Na poziomie krajowym decyzje dotyczące właściwych kompromisów pomiędzy celami politycznymi mogą być podejmowane w najbardziej skuteczny sposób, w ramach zobowiązań, celów i założeń uzgodnionych na poziomie międzynarodowym. To na poziomie krajowym powinna się dokonywać ocena, jaka kombinacja polityki, finansowania i instrumentów niezbędna jest do osiągnięcia ustalonych celów, ponieważ to tutaj odbywa się realizacja. Wszystkie państwa powinny się zobowiązać do jak najlepszego wykorzystania dostępnych zasobów na rzecz ustalonych celów politycznych;
- podobnie jak różne cele polityczne powinny się wzajemnie wzmacniać, środki służące osiągnięciu tych celów powinny stanowić jeden pakiet połączonych źródeł i instrumentów, pozwalający na osiągnięcie kilku celów politycznych przy wykorzystaniu tych samych pieniędzy. Finansowanie powinno wspierać synergie pomiędzy różnymi ogólnymi celami. Przy uwzględnieniu istniejących zobowiązań ustalone cele powinny być zasadniczo włączane do krajowych polityk, nie należy natomiast wyodrębniać funduszy na konkretne cele na poziomie międzynarodowym, gdyż powoduje to fragmentację;
- zewnętrzne finansowanie publiczne powinno być przeznaczone głównie dla krajów najbardziej potrzebujących, podczas gdy gospodarki wschodzące i kraje, które

osiągnęły status krajów o średnio-wysokim dochodzie, powinny wносить odpowiedni wkład finansowy w tym celu;

- całe finansowanie powinno być monitorowane łącznie w zharmonizowany sposób, tak aby zapewnić przejrzystość i wzajemną rozliczalność zarówno na poziomie krajowym, jak i światowym. W ten sposób należy zagwarantować, że dostępne środki będą w skuteczniejszy sposób wykorzystane do osiągnięcia licznych krajowych i międzynarodowych celów zrównoważonego rozwoju. Należy usprawnić śledzenie wszystkich przepływów finansowych, w tym wkładów na rzecz krajowych i światowych celów i powiązanych założeń finansowych, jeśli takie istnieją. Olbrzymie znaczenie ma tutaj dostępność i jakość danych na poziomie krajowym, należy więc wzmocnić zdolności w dziedzinie statystyki.

3.2. Przekrojowe ramy dla procesów międzynarodowych

W oparciu o deklarację z Ad-Dauhy dotyczącą podjęcia wspólnych działań o wymiarze globalnym w zakresie różnych wyzwań, międzynarodowe dyskusje o finansowaniu powinny zostać wzajemnie powiązane w przekrojowych ramach. Dlatego prace komitetu ekspertów ONZ, któremu na konferencji Rio+20 powierzono zaproponowanie wariantów w zakresie strategii finansowania zrównoważonego rozwoju, powinny być w pełni zgodne z procesem finansowania na rzecz rozwoju. W celu połączenia tych wątków należy zorganizować międzynarodową konferencję, która opracuje kompleksowe i zintegrowane podejście do finansowania, w oparciu o wyniki prac komitetu ekspertów oraz procesy służące przygotowaniu ram na okres po 2015 r. Podobnie jak zasugerowano w sprawozdaniu przedstawionym przez panel wysokiego szczebla ONZ dotyczącym sytuacji po 2015 r., ten wzmocniony globalny proces powinien doprowadzić do stworzenia przekrojowych ram w zakresie finansowania, zwłaszcza na lata po 2015 r. Zasady określone powyżej powinny również zapewniać spójność i koordynację poszczególnych strumieni finansowania oraz bieżących procesów negocjacyjnych (np. w kontekście planowanego na 2015 r. porozumienia w sprawie zmian klimatu). Sprawi to, że każde państwo będzie mogło przeznaczyć zasoby na te dziedziny, gdzie będą one najlepiej wspierać uzgodnione wspólne cele.

3.3. Kolejne kroki UE

Niniejszy komunikat wyznacza kierunek wspólnego stanowiska UE w kontekście dyskusji na temat finansowania w związku z programem działań na okres po 2015 r., prac Otwartej Grupy Roboczej ONZ ds. Celów Zrównoważonego Rozwoju, prac komitetu ekspertów ONZ, któremu powierzono zaproponowanie wariantów w zakresie strategii finansowania zrównoważonego rozwoju oraz przeglądu w zakresie finansowania procesu rozwoju. Ponadto powinien on również stanowić podstawę wspólnego stanowiska UE w zakresie finansowania w dziedzinie klimatu, bioróżnorodności, chemikaliów oraz innych procesów międzynarodowych.

Przedstawione wyżej podejście stanowi wkład w międzynarodowe dyskusje i UE powinna je wykorzystać, aby uwrażliwić swoich partnerów i podjąć z nimi debatę.